

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 15. huhtikuuta 2019
(OR. en, de)

Toimielinten välinen asia:
2016/0280(COD)

7986/19
ADD 1 REV 2

CODEC 814
PI 61
RECH 196
EDUC 183
COMPET 290
AUDIO 54
CULT 59
DIGIT 66
TELECOM 152

ILMOITUS: I/A-KOHTA

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta (ensimmäinen käsittely) – Säädöksen hyväksyminen – Lausumat

Alankomaiden, Luxemburgin, Puolan, Italian ja Suomen yhteinen lausuma

Tämän direktiivin tavoitteena oli edistää sisämarkkinoiden hyvää toimintaa ja edistää innovointia, luovuutta, investointeja ja uuden sisällön tuottamista myös digitaalisessa ympäristössä.

Allekirjoittaneet tukevat näitä tavoitteita. Digitaalitekniikka on muuttanut radikaalisti tapaa, jolla sisältöä tuotetaan, jaetaan ja otetaan käyttöön. Lainsäädäntökehyksen on otettava huomioon nämä muutokset ja ohjattava niitä.

Katsomme, että direktiivin lopullinen teksti ei kuitenkaan onnistu asianmukaisesti täyttämään edellä mainittuja tavoitteita. Uskomme, että nykyisessä muodossaan direktiivi merkitsee digitaalisille sisämarkkinoille edistysaskeleen sijaan askelta taaksepäin.

Pidämme erityisen valitettavana, että direktiivillä ei saavuteta oikeanlaista tasapainoa oikeudenhaltijoiden suojan ja EU:n kansalaisten ja yritysten etujen välillä. On uhkana, että direktiivi haittaa innovointia sen edistämisen sijaan ja vaikuttaa kielteisesti eurooppalaisten digitaalisten sisämarkkinoiden kilpailukykyyn.

Lisäksi katsomme, että direktiivi ei ole oikeudellisesti selkeä, johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen useiden sidosryhmien osalta ja voi loukata EU:n kansalaisten oikeuksia.

Tämän vuoksi emme voi hyväksyä ehdotusta direktiivin tekstiksi.

Viron lausuma

Viro on aina tukenut direktiivin tavoitetta, eli verkkosisällön parempaa saatavuutta, keskeisten poikkeusten toimivuutta digitaalisissa ja rajat ylittävissä ympäristöissä sekä tekijänoikeusmarkkinoiden parempaa ja tasapainoisempaa toimintaa.

Viro kuitenkin katsoo, että direktiivin lopullisessa tekstissä ei saavuteta riittävää tasapainoa kaikilta osin eri intressien välillä.

Lisäksi Virossa on vastikään pidetty parlamenttivaalit ja uusi hallituksemme ja parlamenttimme eivät ole pystyneet ilmaisemaan kantaansa lopulliseen kompromissitekstiin.

Saksan lausuma

1. Saksan liittohallitus hyväksyy direktiiviehdotuksen tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla (jäljempänä 'direktiivi') siinä muodossa kuin se esitettiin 13. helmikuuta 2019 kolmikantaneuvottelujen kompromississa, koska uudistus kokonaisuudessaan toteuttaa kiireellisesti tarvittavia mukautuksia vanhentuneisiin EU:n tason oikeudellisiin puitteisiin, esimerkiksi säännökset tekstin- ja tiedonlouhinnasta, myynnistä poistuneista teoksista tai taiteilijoihin sovellettavasta sopimusoikeudesta.

2. Samalla Saksan liittohallitus pahoittelee, ettei sisällön lataamisen sallivien alustojen tekijänoikeutta koskevan vastuun käsitteestä päästy kaikkia osapuolia pääpiirteissään tyydyttävään yhteisymmärrykseen. Vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että luovien alojen työntekijöiden olisi päästävä osallisiksi sisältöjensä hyödyntämisestä sisältöä jakavien alustojen kautta. Kuitenkin erityisesti direktiivin 17 artiklan mukainen velvollisuus varmistaa suojatun sisällön pysyvyys ("stay down") sekä tässä yhteydessä todennäköisesti käytettävät algoritmiperusteiset ratkaisut ("lataussuodattimet") ovat herättäneet Saksassa yleisön keskuudessa vakavia varauksia ja laajaa arvostelua. Myös Euroopan parlamentin äänestys 26. maaliskuuta 2019 paljasti kannattajien ja vastustajien välisen syvän kuilun.
3. Työmme keskiössä ovat taiteilijat, tekijät ja viime kädessä kaikki luovaa työtä tekevät, joille on itsestäänselvää käyttää luovaan työhönsä digitalisaation ja liitettävyyden tarjoamia uusia välineitä. Saksan liittohallitus ei luonnollisestikaan kyseenalaista tarvetta suojella luovaa työtä internetissä ja siihen liittyen varmistaa luovan työn tekijöiden asianmukainen palkkaus.
4. Direktiivin 17 artiklan 10 kohdan perusteella Euroopan komissiolla on velvollisuus käydä kaikkien sidosryhmien kanssa vuoropuhelua suuntaviivojen kehittämiseksi 17 artiklan soveltamiselle. Säännöksessä kehoitetaan selväsanaisesti ylläpitämään tasapainoa perusoikeuksien ja sen välillä, että säilytetään mahdollisuus käyttää alustoilta ladattavaa suojattua sisältöä oikeudellisia lupia koskevan kehyksen puitteissa. Saksan liittohallitus lähtee näin ollen oletuksesta, että tätä vuoropuhelua käydään siinä hengessä, että luovan alan työntekijöille taataan asianmukainen korvaus, "lataussuodattimet" kielletään aina kun mahdollista, ilmaisunvapaus varmistetaan ja käyttäjien oikeudet taataan. Saksan liittohallitus lähtee oletuksesta, että tässä vuoropuhelussa sovitaan yhdenmukaisesta täytäntöönpanosta koko unionissa, koska hajanainen täytäntöönpano 27 kansallisessa versiossa ei olisi Euroopan digitaalisten sisämarkkinoiden periaatteiden mukaista. Tämän lausuman pohjalta Saksan liittohallitus osallistuu kyseiseen vuoropuheluun.

5. Mikäli teknisiä ratkaisuja ylipäättänsä käytetään, on noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen tietosuojavaatimuksia ja Euroopan unionin on kannustettava kehittämään avoimen lähdekoodin teknologioita avoimissa käyttöliittymissä. Avoimen lähdekoodin ohjelmistot takaavat avoimuuden, avoimet sovellusrajapinnat yhteentoimivuuden ja standardoinnin. Näin voidaan estää johtavia alustoja vahvistamasta entisestään markkinavoimaansa vakiintuneen suodatinteknologiansa ansiosta. Samaan aikaan Euroopan unionin on kehitettävä avoimien julkisten ilmoitusmenettelyjen avulla konsepteja sen torjumiseksi, että johtaville alustoille muodostuisi tosiasiallinen tekijänoikeusrekisteri.
6. Ensinnäkin direktiivin 2 artiklan 6 kohtaa on käsiteltävä ja selkiytettävä, koska säännökset kohdistuvat vain markkinoiden johtaviin alustoihin, jotka asettavat saataville suuria määriä tekijänoikeuksin suojattua ladattua sisältöä ja jotka perustavat liiketoimintamallinsa tällaisiin käytäntöihin, eli sellaisille palveluille kuin YouTube tai Facebook. Samaan aikaan tahdomme tehdä selväksi, että sellaiset palvelut kuin Wikipedia, yliopistojen tietovarastot, blogit ja foorumit, ohjelmistoalustat kuten Github, teemakohtaiset tarjoukset, joissa ei viitata luovaan teollisuuteen, viestipalvelut kuten WhatsApp, myyntiportaalit tai pilvipalvelut eivät ole 17 artiklassa tarkoitettuja alustoja. Lisäksi varmistamme, että start up-yrityksiä koskee poikkeus.
7. Tämän lisäksi on selvää, että latausalustojen on tulevaisuudessa oltava saatavilla ilmaisina, sensuroimattomina viestintävälineinä kansalaisyhteiskunnalle. Ehdotuksen 17 artiklan 7 ja 8 kohdassa esitetään tähän liittyen, että latausalustoja koskevat suojaavat toimenpiteet eivät saa estää suojatun sisällön sallittua käyttöä. Olemme erityisen sitoutuneita tähän, koska latausalustat ovat myös ponnahduslauta luovan työn tekijöille, joilla on niiden ansiosta mahdollisuus saavuttaa maailmanlaajuisia yleisöjä ilman kustantajaa tai levy-yhtiötä.

8. Tavoitteena on oltava, että "lataussuodattimet" tehdään pitkälti tarpeettomaksi välineeksi. Kunkin pysyvän "stay down" -mekanismin ("lataussuodatin") on oltava suhteellisuusperiaatteen mukainen. Erityisesti menettelyllisiä takeita voitaisiin harkita esimerkiksi jos käyttäjät ilmoittavat lataavansa laillisesti kolmannen osapuolen sisältöä. Tällaisissa tapauksissa tuhoamista ei voitaisi sallia automaattisena keinona vaan vasta ihmisen suoritettua asiaa koskevan tarkastuksen. Samaan aikaan on todistettava riittävällä tavalla omistusoikeus sellaisen sisällön oikeuksiin, joka on poistettava, jollei se ole peräisin luotettavasta lähteestä ("trusted flagger"). Joka tapauksessa alustojen on taattava matalan kynnyksen pääsy korjausmekanismiin, joka mahdollistaa tehokkaan ja välittömän riidanalaisten tapausten selvittämisen.
9. Suojatun sisällön käyttö latausalustoilla esimerkiksi kritiikkiä tai arvosteluja, karikatyyreja, parodiaa tai pastissia varten tai jopa lainausta koskevan poikkeuksen puitteissa sallitaan niin ikään ilman erillistä korvausta: oikeudenhaltija ei tällaisissa tapauksissa muutenkaan kärsisi taloudellista tappiota. Kaikkeen muunlaiseen käyttöön alustojen olisi hankittava lisenssi, edellyttäen että se on saatavilla kohtuulliseen hintaan ja kohtuullisin ponnistuksin. Aiomme tutkia sitä, kuinka luovan työn tekijöiden reilu osallisuus näistä lisenssituloista voidaan varmistaa suorilla korvauksilla silloinkin, kun oikeudet verkossa kuuluvat yksinomaan levy-yhtiölle, kustantajalle tai tuottajalle. Lisäksi on varmistettava, että latausalustojen käyttäjien hiljattain luomasta luovasta sisällöstä maksetaan asianmukainen korvaus, jos sitä käytetään kaupalliseen tarkoitukseen. Ennen kaikkea latausalustojen käytöstä syntyvien tulojen, joita toivotaan poliittisista syistä, olisi myös virrattava luovan työn tekijöille itselleen.

10. Direktiivin 17 artiklan tavoitteena on monetisoida latausalustojen suojatun sisällön käyttö sekä varmistaa asianmukainen ja reilu korvaus tekijöille ja esiintyjille. Tämä on myös Saksan liittohallituksen tavoite. Eurooppalaisessa kompromississa lisensointi on tämän tavoitteen saavuttamiseen valittu menetelmä. Direktiivin 17 artiklan 4 mukaan latausalustoilta edellytetään, että ne ovat "toteuttaneet toimia parhaansa mukaan" saadakseen luvan. Tämä on keskeistä säännöksen toteuttamiseksi. On löydettävä toteuttamiskelpoisia ratkaisuja lisenssien saamiseen. Vaikka alustoille ei voida määrätä vaatimuksia, jotka ovat käytännössä kohtuuttomia, on toisaalta varmistettava, että toimet lisenssin saamiseksi on yhdistetty reiluihin korvaustarjouksiin.
11. Tämän kysymyksen – eli sen, kuinka kaikkea latausalustojen sisältöä koskevia lisenssejä voidaan myöntää mahdollisimman pitkälti – ratkaisemiseksi tekijänoikeuslainsäädännössä säädetään "perinteisen" yksilöllisen lisensoinnin ohella monista muista mekanismeista (esim. poikkeuksista ja rajoituksista, jotka on mahdollisesti yhdistetty korvausoikeuksiin; mahdollisuudesta muuttaa yksinoikeudet korvausoikeuksiksi; velvollisuudesta tehdä sopimukset kohtuullisin ehdoin; sekä luovien taiteilijoiden yhdistysten, kuten yhteisvalvontajärjestöjen, osallistumisesta).
12. Saksan liittohallitus tarkastelee kaikkia näitä malleja. Jos osoittautuu, että täytäntöönpano johtaa ilmaisunvapauden rajoittumiseen tai jos edellä esitetyt suuntaviivat törmäävät EU:n oikeudesta johtuviin esteisiin, liittohallitus työskentelee sen varmistamiseksi, että EU:n tekijänoikeuslainsäädännössä havaitut puutteet korjataan.